

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ НАСТУПНОСТІ У ФОРМУВАННІ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У СИСТЕМІ «УЧЕНЬ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ – ЗДОБУВАЧ ВИЩОЇ ОСВІТИ»

К-т екон. наук, доц. Богашко О.Л

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

У низці законодавчих документів зазначено, що саме методичний потенціал педагогічного корпусу є основою забезпечення високої якості та конкурентноспроможності освіти на світовому ринку праці, а педагог ХХІ століття проголошений носієм суспільних змін. На особливому значенні методичної підготовки викладачів закладів вищої освіти, які є основою забезпечення високої якості та конкурентноспроможності вищої освіти на світовому ринку праці, наголошується у Національній доктрині розвитку освіти (№ 347 від 17 квітня 2002 р.), Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 р. (№ 344/2013 від 25 червня 2013 р.), у Законі України «Про вищу освіту» (2014 р.), «Концепції розвитку освіти України на період 2015–2025 рр. (2015 р.), Законі України «Про освіту» (2017 р.) та інших нормативно-правових документах.

У контексті зазначеного досить актуальною є розробка нових методичних підходів до організації освітнього процесу у сучасних освітніх системах, спрямованого на формування професійно-особистісного саморозвитку викладачів, з'ясування і створення педагогічних умов формування методичної готовності викладачів вищої школи до формування компетентностей здобувачів освітніх послуг.

Методичні аспекти у формуванні компетентностей учнів – випускників закладів загальної середньої освіти після вступу до закладів вищої освіти на сьогодні фактично залишилися поза увагою науковців. Однак випускники закладів загальної середньої освіти матимуть сформовані ключові компетентності – спеціально-структурований комплекс характеристик, якостей особистості, що дає можливість їй ефективно діяти у різних сферах життєдіяльності і належить до загальногалузевого змісту освітніх стандартів.

Презентованість основних ключових компетентностей в директивних і концептуальних документах свідчить про те, що компетентнісний підхід до навчання став освітянською реальією. Так, на засіданнях наукового семінару кафедри чи сьогодні на засіданні нам потрібно детальніше окреслити як буде формуватися компетентність студента-бакалавра, після набуття ним у школі ключових компетентностей які є пріоритетами національної системи освіти.

Як відомо, кожна предметна компетентність випускника школи побудована на поєднанні: знань і вмінь, пізнавальних ставлень і практичних навичок, цінностей, емоцій, поведінкових компонентів.

Фактично предметна компетентність як сукупність знань, умінь та характерних якостей, що дають змогу учневі автономно виконувати певні дії у межах конкретного предмета для розв'язання навчальної проблеми, завдання чи ситуації. Згідно статті 12 Закону України «Про освіту» [1] метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності, а саме: вільне володіння державною мовою; здатність

спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математична компетентність; компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій; інноваційність; екологічна компетентність; інформаційно-комунікаційна компетентність; навчання впродовж життя; громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей; культурна компетентність; підприємливість та фінансова грамотність; інші компетентності, передбачені стандартом освіти.

Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми. Тому, фактично до навчання у вищій школі за спеціальністю «Економіка» наші абітурієнти матимуть сформовану провідну ключову компетентність підприємливість та фінансову грамотність, а ми покликані надати їм той необхідний ресурс, що забезпечить належне виконання професійних функцій у практичній економічній діяльності зі спеціальності.

Доцільно також звернути увагу й на формування програмних результатів навчання у здобувачів вищої освіти освітніх ступенів «бакалавр» та «магістр» зі спеціальності «Економіка». Наголошу на формуванні таких програмних результатів як вміння демонструвати стійке розуміння принципів економічної науки, особливостей функціонування економічних систем; використовувати аналітичний та методичний інструментарій для розуміння логіки прийняття господарчих рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади); використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

Основний наголос щодо забезпечення наступності у набутті компетенцій має підкріплюватись здатністю та готовністю виконувати професійну діяльність здобувач вищої освіти за ступенем вищої освіти «Магістр» зі спеціальності 051 «Економіка»: начальники (інші керівники) та майстри виробничих підрозділів у сільському, лісовому та водному господарствах; керівні працівники апарату центральних органів державної влади; керівні працівники апарату місцевих органів державної влади; керівники фінансових, бухгалтерських, економічних, юридичних та адміністративних підрозділів та інші керівники; керівники підрозділів кадрів і соціально-трудова відносин; керівники підрозділів маркетингу; керівники малих підприємств без апарату управління в сільському, мисливському, водному господарствах, лісівництві, рибному промислі; викладачі університетів та вищих навчальних закладів; викладачі середніх навчальних закладів; наукові співробітники (методи навчання); наукові співробітники (праця, зайнятість); фахівці в галузі праці та зайнятості; наукові співробітники (фінансово-економічна безпека підприємств, установ та організацій; професіонали з фінансово-економічної безпеки; наукові співробітники (маркетинг, ефективність господарської діяльності, раціоналізація виробництва, інтелектуальна власність); професіонали у сфері маркетингу, економісти.

Література: 1. Про освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.